

Falzifikace POR

Miluše Dvoržáková
Česká asociace ochrany rostlin

www.ccpa.cz

Co víme o nelegálním obchodu POR

2005 hovoří se o 6% padělků pesticidů na světovém trhu

2008 Německo oficiálně udává 20% falsifikátů na svém trhu

2010 na základě informací EUROPOLU zajištěno 28 tun nebezpečných padělků v
De (bod vzplanutí 24C)

2011 ve spolupráci orgánů EU zadrženy 2 zásilky padělaných pesticidů ve
východní Evropě

2012 EUROPOL hlásí růst černého trhu pesticidy v některých zemích EU až o
25%, SV Evropa. Výnos organizovaného zločinu cca **1mld. EUR ročně**

2013 EUROPOL varuje před riziky padělaných pesticidů, zisky v miliardách EU.

Vymáhání zákona v některých zemích slabé jinde neexistuje vůbec.

Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE)

56 členů - všechny státy EU a další země Evropy, S Ameriky a střední Asie od „Vancouveru až do Vladivostoku“.

Od 1975 asistuje svým členům se zaváděním bezpečnostních opatření, **monitoruje bezpečnostní situaci a implementování požadovaných opatření**, a poskytuje fórum pro řešení sporů a hledání řešení bezpečnostních výzev.

Vychází z multisektorového pojetí a obsahuje kromě vojenských, také **politické, ekonomické, environmentální a sociální rizika**.

- Podíl falz na trhu je celosvětově odhadován na **25%**
- Je ohroženo zdraví lidí i životního prostředí

Úřad Evropské unie pro duševní vlastnictví (EUIPO)

Únor 2017

- 13,8% POR používaných v EU28 jsou padělky
- CZ 17,8 % (3. nejhorší situace v EU)
 - bezpečnost
 - ztráty příjmů ve formě daní

THE ECONOMIC COST OF
IPR INFRINGEMENT IN THE
PESTICIDES SECTOR

Quantification of infringement in Manufacture of pesticides and other agrochemical products (NACE 20.20)

Co je organizovaný zločin?

Policejní definice

Organizovaný zločin je druhem skupinové trestné činnosti páchané organizovanou zločineckou skupinou nebo zločineckou organizací. Tyto skupiny a organizace mají většinou vícestupňovou vertikální organizační strukturu a je pro ně typické soustavné páchání koordinované závažné trestné činnosti. Cílem organizovaného zločinu je dosažení maximálního zisku při vynaložení minimálních nákladů, a to zisku nejen materiálního, ale například i ve formě společenského, ekonomického a politického vlivu.

Působení organizovaného zločinu v oblasti obchodu POR v EU

Možnosti získání nelegálního přípravku:

- 1) Originální přípravek, který je určený pro jiné trhy s nižšími či odlišnými nároky na složení či vlastnosti
- 2) Vyrobení napodobeniny registrovaného přípravku z levně pořízené účinné látky ilegální výrobou
- 3) Prodejem originálního přípravku získaného kriminální aktivitou (krádeží, fiktivní likvidací prošlého produktu)

Příčiny padělání POR (1)

- O POR v současném pojetí lze hovořit po 2. světové válce
- Celosvětově se dynamicky rozvíjející trh (roční obrat v mld. USD):

1960 – 0,85

2000 – 27,1

2017 – 68,5 (odhad)

Růst v období 2000 – 2010 cca 300%

- Přísná regulace a tlak na zvyšování bezpečnosti přípravků:

ze **140 000** objevených molekul

za **8 – 10** let výzkumu a vývoje

se do praxe dostane

pouze 1

Cena 250 – 300 mil. USD

Příčiny padělání POR (2)

- Nerovnoměrný tlak na vývoj moderních bezpečnějších POR. Nejprísnejší kritéria má EU
 - momentálně povoleno 493 ú.l. , v roce 2000 jich bylo 943
- Požadavky na moderní POR – nároky na bezpečnost a finanční náročnost registračního procesu jej výrazně prodražují. **Mnohem levnější napodobeniny tímto procesem neprocházejí:**

Používané metody:

- Změna koncentrace úč. l.
- Padělání názvu
- Padělání hmotnosti
- Přebalování, změna čísla šarže a data výroby

Čím vyšší a přísnější požadavky na bezpečnost přípravku, tím lukrativnější je jeho levná napodobenina.

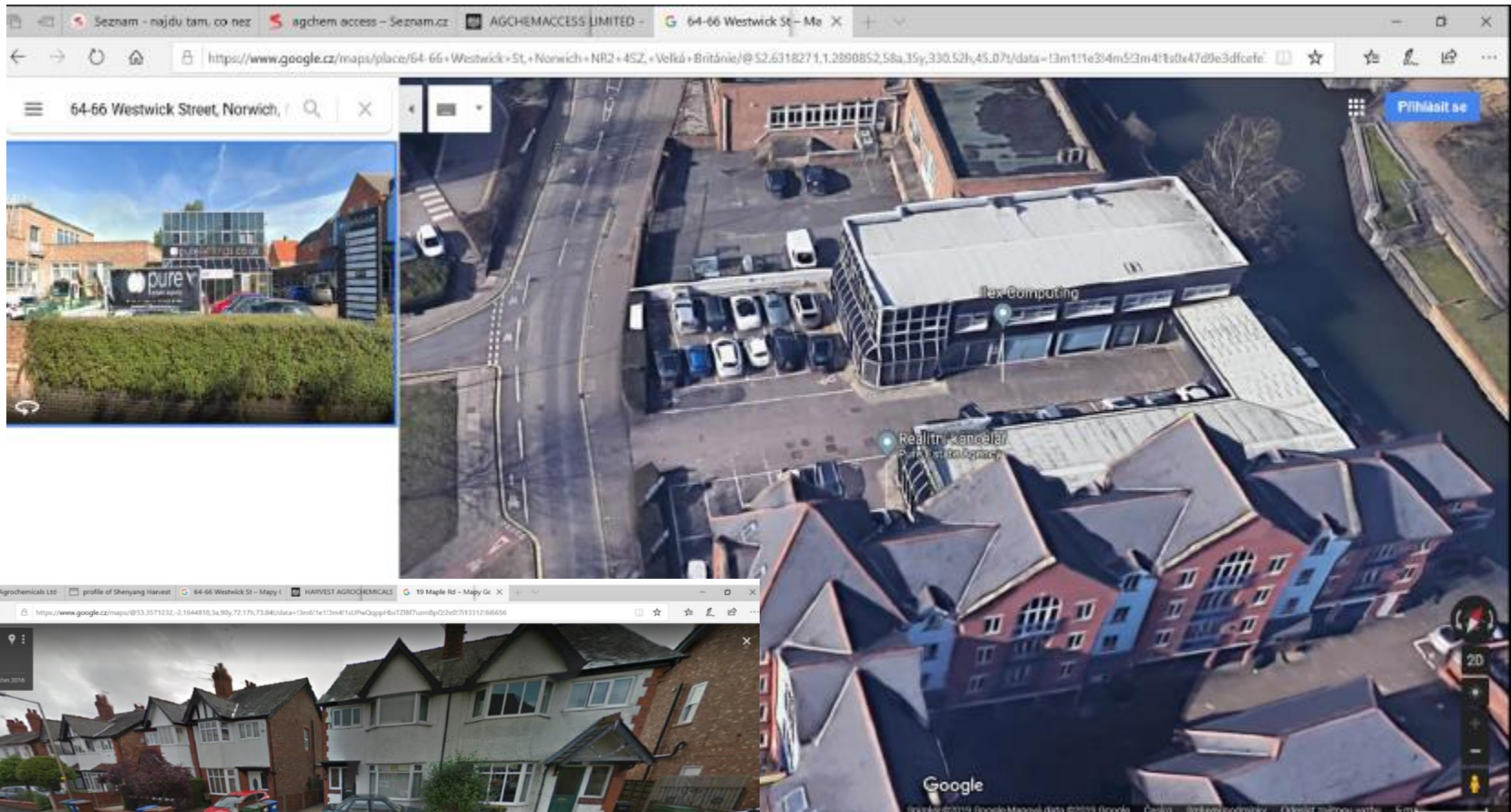

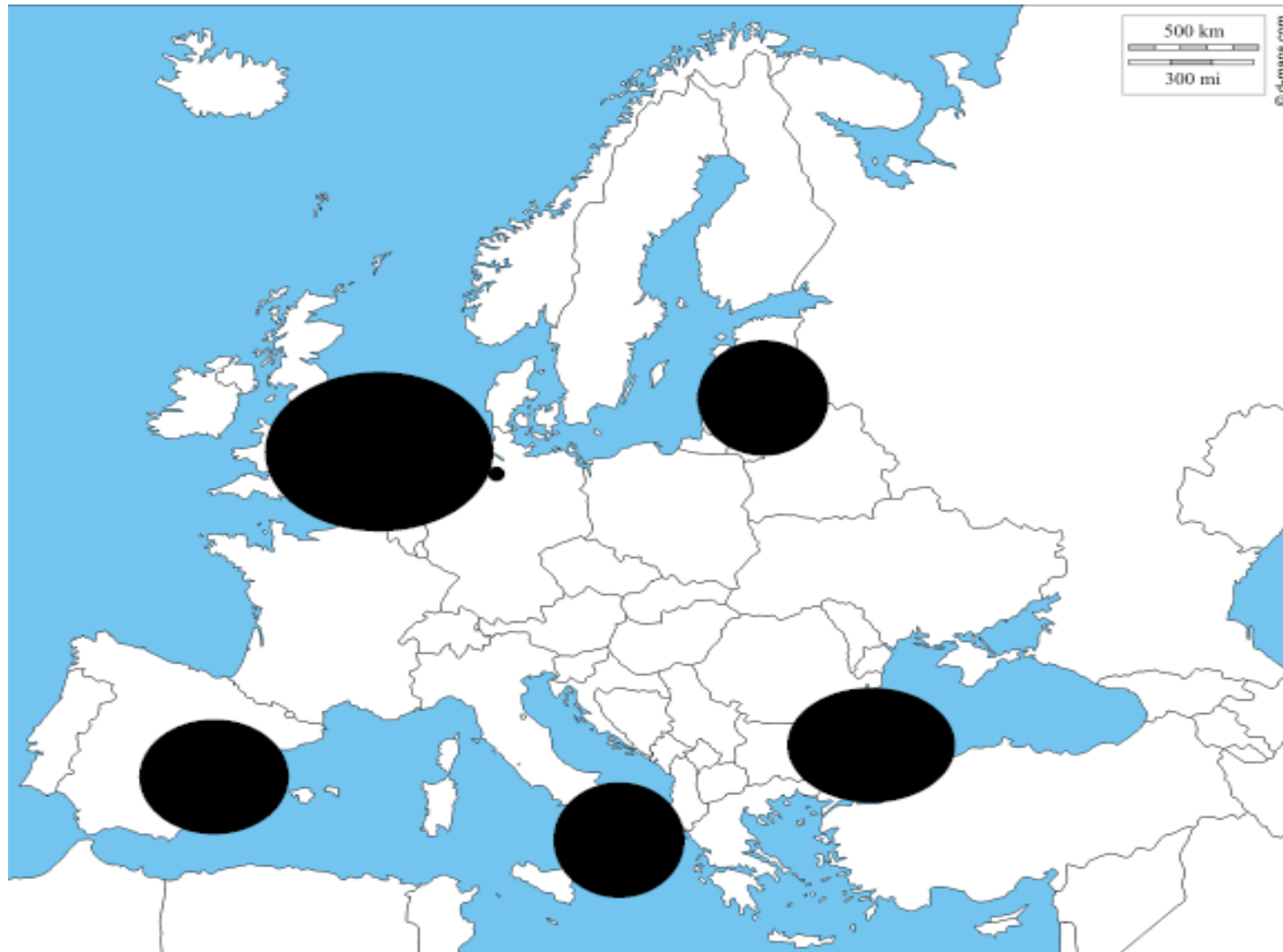
Legální chemická výroba

Zde sídlí cca 70 firem, některé vyrábějí POR

Hlavní vstupy nepovolených POR do EU

Falšování POR často velmi sofistikovaná činnost (a někdy zase ne ...)

Drobné rozdíly v
kanystrech,
větší rozdíly v obsahu

Kanystř připraven pro
kontrolu státní správy a
kanystř prodávaný
koncovým uživatelům

Výsledek analýzy: 16% cizího rozpouštědla DIMETHYLFOMAMID
(zkratka DMF – také dimethylfuran, je karcinogenní, navíc ohrožuje
nenarozené dítě v těle matky, ženy s ním nesmí pracovat)

= **klasifikace nebezpečnosti by měla být T**

**Přitom je klasifikován jako originální přípravek HORIZON 250 EW
který je bez klasifikace T**

Odkud jsou nepovolené POR na našem trhu

Nejvyšší četnost případů je dosud zjišťována v rámci souběžného dovozu

- Souběžný dovoz povolen ÚKZÚZ na základě originálu POR = schválený/registrovaný dovoz originálního přípravku z okolních zemí EU, který je totožný s originálním přípravkem distribuovaným v ČR
- Na trh ČR je uváděn pod odlišným názvem než má originální přípravek
- Později při distribuci zákazníkům může na paletách již být nepovolený POR

Důsledky viz mimořádná rostlinolékařská opatření
aktuální info vždy na webu ÚKZÚZ!

Nové trendy v šíření nepovolených POR

„Padělají sami sebe“

- 15 let od rozmachu působení organizovaného zločinu v obchodu POR
- v posledních 3-4 letech kapitálově začínají vystupovat jako výrobci generik
- v rámci EU v nejlepším případě finalizace a balení, někdy z Asie již hotové produkty
- **Určitá část se vydává za vlastní produkci, která se nechá řádně zaregistrovat v zájmových zemích EU, zbytek se rozprodá na získané registrace v rámci souběžného obchodu**
- Jde již spíše o daňovou kriminalitu, než o přímé poškozování cizích práv
- Souběžný obchod se zde stává efektivním krytím, protože pokud někdo prokáže, že bylo prodáno daleko více, než se vyrobilo...“Padělají nás“.

Zcela se ztrácí reálný přehled o skutečně dodaných POR

ORIGINÁLNÍ VÝROBEK, GENERIKUM A SOUBĚŽNĚ OBCHODOVANÝ PŘÍPRAVEK

Co je originální přípravek

originální – původně vyvinutý přípravek; po určitou dobu patentově chráněný

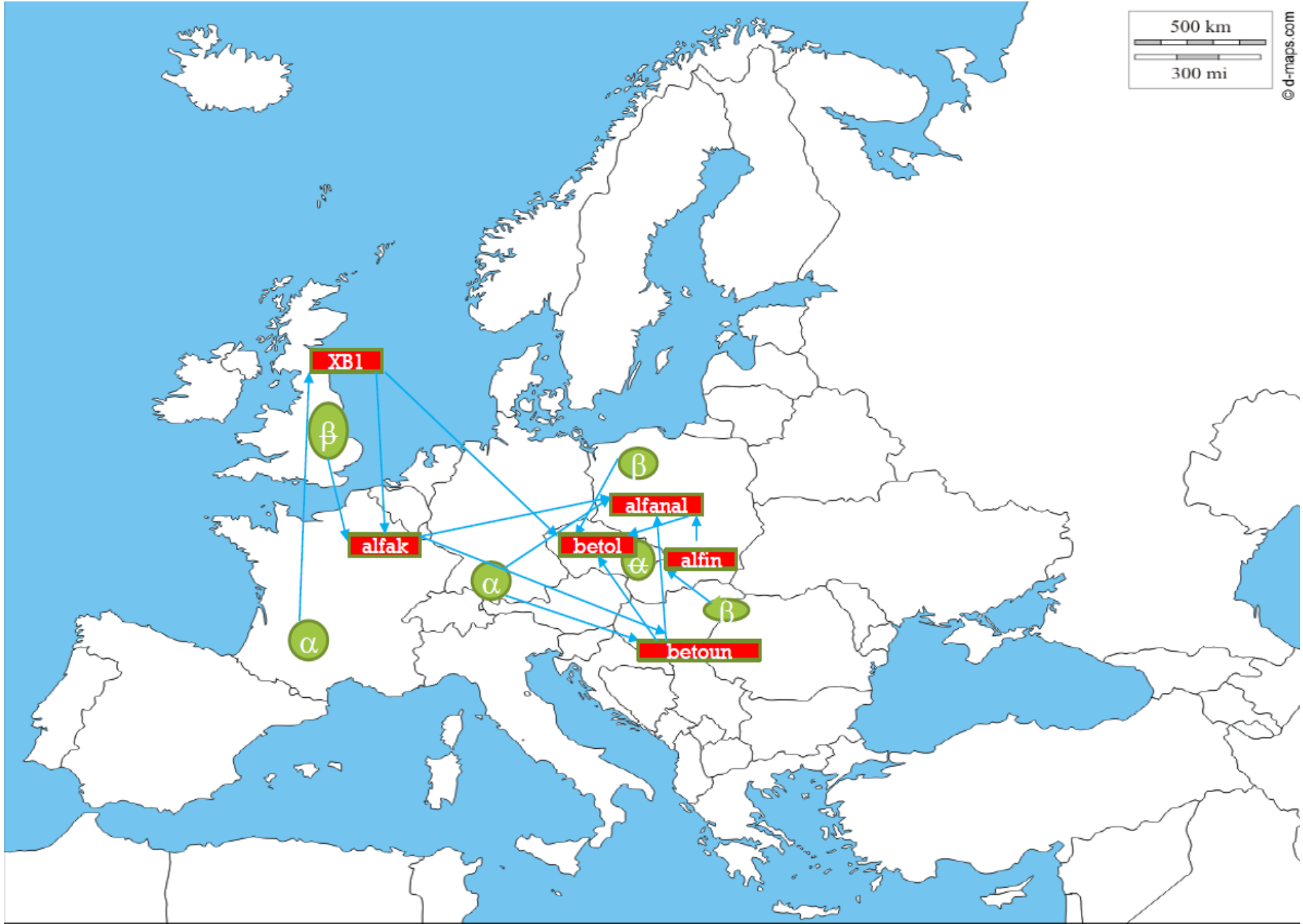
Co je generický přípravek

Generický přípravek (generikum) – je kopie originálního rostlinolékařského přípravku.

Přípravky obsahující stejné účinné látky se od sebe mohou lišit technologií výroby a použitými pomocnými látkami

LEGÁLNÍ ORIGINÁLNÍ I GENERICKÉ PŘÍPRAVKY PODLÉHAJÍ REGISTRACI

Souběžně obchodovaný přípravek smí být jen řádně registrovaný originální, nebo generický přípravek, který je registrován jak v zemi nákupu, tak v zemi prodeje v rámci Schengenského prostoru

Příklady míst, které byly na obalech nelegálních přípravků administrativně a virtuálně deklarovány jako PŘEBALOVNY v zemích EU, provádějící konečné balení a označení přípravků

Fotografie deklarovaných míst „přebalujících výrobních závodů v EU“ .

Novela rostlinolékařského zákona zavádí opatření omezující uvádění nelegálních POR na trh

Ilegální přípravek zpravidla neznamená

- Horší účinek na škodlivé činitele
- Horší selektivitu ke kulturní plodině
- Nižší obsah účinné látky
- Nízkou/horší kvalitu obalového materiálu - kanystrů
- Chybějící etiketu v lokálním jazyce
- Prodej bez prodejních dokladů (dodací list, faktura)

Ilegální přípravek se obvykle vyznačuje

- Nižší cenou
- Podobnou / stejnou velikostí balení (objem) jako originální výrobek
- Zpětným odběrem prázdných obalů
- Velmi dobrou logistikou
- Informacemi o přípravcích v zemědělských periodikách, internetu

Zásadní problémy ukazující na možné falzifikace

- ✘ Číslo šarže a datum výroby na obalu (chybí originální data)
- ✘ Chybějící údaj o výrobcí na etiketě
- ✘ Přebalování (virtuální přebalovny v cizině)
- ✘ Souběžný dovoz do České republiky přípravku, který je souběžně dovážen do jiného členského státu.....(možné dle české legislativy, ale ekonomicky nedává smysl)
- ✘ Velké množství šarží (zákaz prodeje lze obejít doplněním jiné šarže přípravku)

Co s tím ???

- Problém celosvětového zločinu, který má nadnárodní / celosvětový charakter je **pro každou jednotlivou zemi v rámci EU neřešitelný.**
- Organizovaný zločin velmi rychle vystihl **slabiny instituce evropského souběžného obchodu v EU** a pružně je využil ve svůj prospěch.
- Stejná situace panuje i na trhu s humánními léčivy a dalšími komoditami, zejména těmi s regulovaným oběhem.
- Paralelní či souběžný obchod je pro orgány Evropské unie jedním z hlavních nástrojů k dosažení integrace Evropského hospodářského prostoru na druhou stranu je také tento nástroj označován jako hlavní brána pro vstup nelegálních POR na trh EU.

Europol prosazuje politiku nulové tolerance ke kriminálním aktivitám, které ohrožují životy

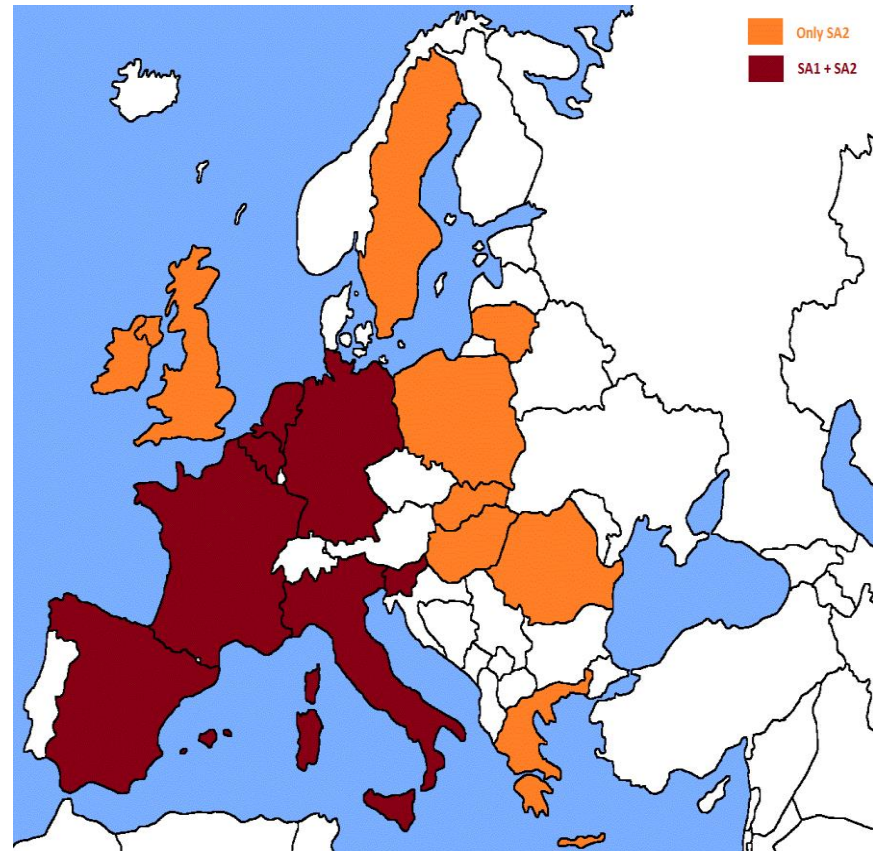
Silver Axe

Operace Silver Axe I – 11/2015

- 7 strategických členských států - BE, ES, FR, GE, IT, NL, SL
- za 12 dní 190 t ilegálních POR
- 100 případů porušení pravidel pro distribuci

Silver Axe II

- 16 členských států EU, 28 soukromých partnerů (např. ECPA, SCPA)
- 10 denní operace - zabaveno celkem 122 tun nelegálních POR – představuje aplikaci na **488 000 ha**

Silver Axe III 04-05/2018, SA IV 2019

Zastavena podezřelá zásilka 5,4 t thiaclopridu, která byla pod celním režimem dopravována z Turecka do Německa s cílovým určením v ČR

Registrované přípravky na ochranu rostlin jsou zásadní součástí zemědělství. Pokud jsou používány zodpovědně, pomáhají chránit plodiny před škůdci, plevele a chorobami. Bez použití přípravků by mohly ztráty výnosů dosáhnout až 80 %.

Obchod s padělanými a nelegálními přípravky na ochranu rostlin je na vzestupu v důsledku rostoucího množství vyráběných přípravků, jejich uvádění na trh a obchodování s nimi v sítích organizovaného zločinu. Nelegální přípravky představují skutečné riziko pro zdraví lidí a zvířat, pro životní prostředí i pro ekonomiku.

Dva protikladné světy

ZAMYSLETE SE...

POVOLENÉ PŘÍPRAVKY NA OCHRANU ROSTLIN

TESTOVANÉ

- ✓ Více než 100 specifických testů kontrolujících bezpečnost
- ✓ Zjištění malých rizik a nastavení podmínek bezpečného používání
- ✓ Výhody převažují nad riziky

POVOLENÉ

- ✓ Evropská komise, EFSA
- ✓ členské země, agentury
- ✓ Přezkoumané každých 10 let

DODAVATELÉ

- ✓ Dodávají bezpečné, vysoce kvalitní přípravky
- ✓ Spolupracují s úřady
- ✓ Poskytují odborný dozor a podporu

PADĚLANÉ A NELEGÁLNÍ PŘÍPRAVKY NA OCHRANU ROSTLIN

NETESTOVANÉ

- ✗ Bez testů kontrolujících bezpečnost
- ✗ Nezámá rizika
- ✗ Možné škody (největší)

NEPOVOLENÉ

- ✗ Neregulované
- ✗ Nepřezkoumané

DODAVATELÉ

- ✗ Zločinci
- ✗ Úřadům neznámí
- ✗ Neposkytují dozor a podporu
- ✗ Podporují další nelegální aktivity

Co primárně trápí nás???

Odkud na náš trh přicházejí?

Jak je mohou kontrolní orgány rychle a efektivně odhalit?

GTIN: 03526550018168
Batch: EM4L100050
Prod: 01.10.2012

OECD, 12/2018 - Best Practical Guidance to Identify Illegal Trade of Pesticides

- Dokument připraven pracovní skupinou ONIP
- Podepsán všemi členskými státy OECD

Dohledatelnost přípravků

Iniciativa podle doporučení celosvětové org. CropLife Int.

- Označování přípravků pomocí 2D kódů
- Okamžitá evidence použití, track&trace od výroby až na pole
- Ochrana vod, boj s nelegálními přípravky

2D DATAMATRIX ECC200

2D matrix kód

- Vysoká informační hodnota, zároveň bezpečnost šifrování
- Jednoduchost použití
- Dostupné aplikace pro vytváření kódů i pro čtení a evidenci

THE CRISTAL PROJECT: ENHANCING THE STANDARDS

Bar Code
(Data Carrier)

GLOBAL TRADE ITEM NUMBER
(GTIN)

DATA
SYNCHRONIZATION

TRADE ITEMS

TRADE UNIT

PACKING

WAREHOUSE

SHIPPER

(INTERMEDIATE PACKING)

DISTRIBUTORS

DYNAMIC DATA OF
TRADE ITEMS

MANUFACTURING

POS

GROWER

CUSTOMER UNIT

RETAILER

ELECTRONIC DATA INTERCHANGE
(EDI/XM1)
"UN/CEFACT STANDARD COMPLIANT"

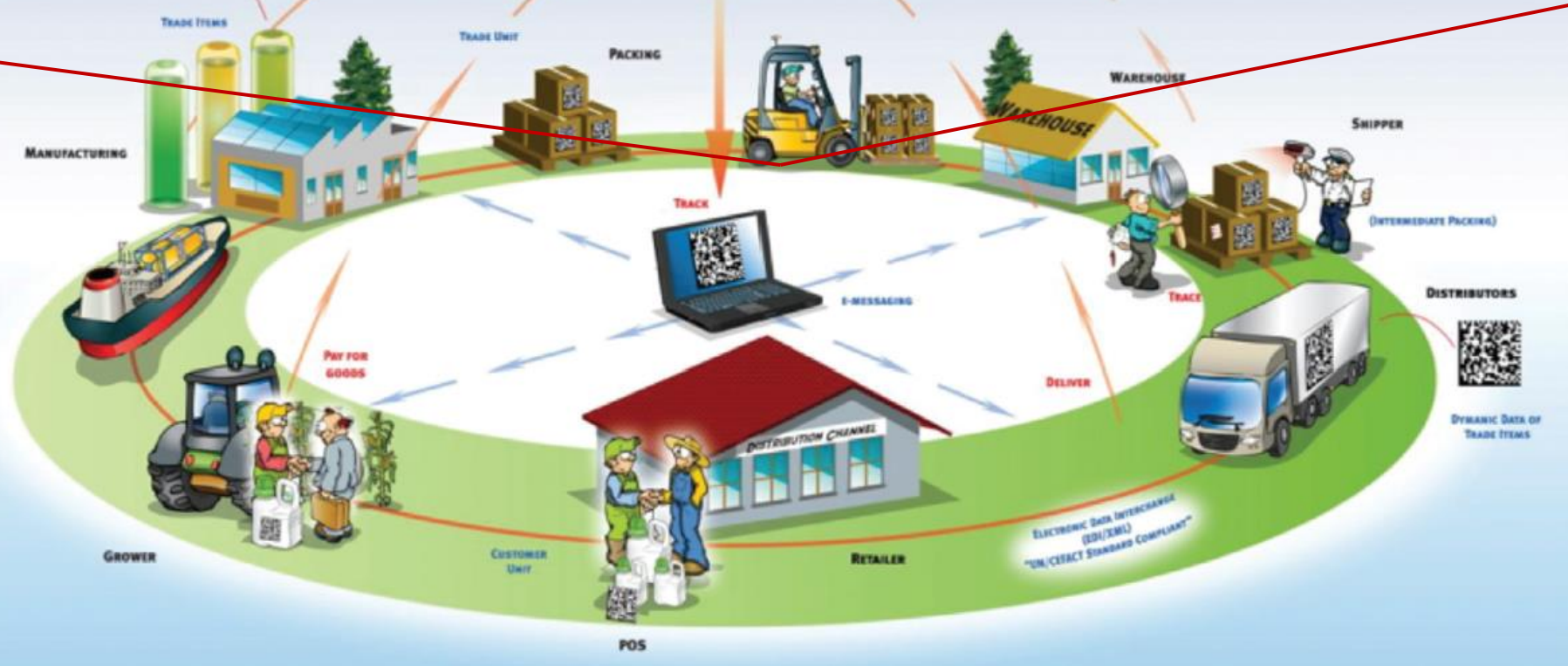
PAY FOR
GOODS

TRACK

E-MESSAGING

DELIVER

TRACE

Česká asociace ochrany rostlin (CCPA)

CCPA založena 1.1.1994

Členské společnosti CCPA s dlouhou historií

- zajišťují mezinárodně prováděný výzkum, vývoj a jeho následnou dostupnost ve formě nejnovějších rostlinolékařských řešení do podmínek zemědělství a lesnictví ČR
- prioritně se zaměřují na přímé a nepřímé metody a prostředky ochrany rostlin
- pokrývají nejucelenější sortiment pro ekologické zemědělství včetně široké nabídky biologických přípravků
- podporují zavádění integrované ochrany rostlin a integrované produkce

CCPA je členem Agrární komory ČR.

CCPA aktivně podporuje udržitelné, zodpovědné a bezpečné nakládání s přípravky na ochranu rostlin